

Govor ob podelitvi diplomskih listin Fakultete za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani

Slavnostni govorec: Tomaž Kovačič, alumen UL FRI, 2012

Ljubljana, 21. 6. 2019

Spoštovani diplomanti, magistri, dekanja, prodekani, profesorski ter učiteljski zbor, dragi mentorji, starši, svojci in seveda vsi, ki ste na svoj način pripomogli k diplomski listini, ki jo danes prejema nekoč študenti, danes pa potrjeni intelektualci, jutri pa že inženirji, inovatorji, programerji, IT tehniki, podjetniki, vodje, podatkovni znanstveniki, razvijalci umetne inteligence in še več.

Dragi diplomanti in magistri, pred vami je najzanimivejše obdobje vašega življenja, saj zapuščate varnost in zavetje študentskega življenja in se podajate v mnogo bolj neizprosen svet trga dela, posla in karijerne poti.

Glede na to, da sem v zelo kratko prehojeni karierni poti sestavljal ekipe za nekatera uspešna mednarodna podjetja, intervjuval več kot 300 kandidatov za mnoge pozicije, spremljal in razvijal kariere računalničarjev, in nenazadnje postavil svoj *fintech startup*, vam vseživljenjskih nasvetov ne moram dajati. Lahko vam pa predlagam skromen 6-točkovni nasvet, kaj početi ... in še bolje, česar ne početi v naslednjih petih letih po pridobljeni diplomi oziroma magisteriju.

Po mojih izkušnjah in izkušnjah mojih vrstnikov iz istih klopi bo obdobje naslednjih petih let po zaključku vašega šolanja bolj definiralo, kaj boste v življenju počeli, kot pa vaše dosedanje šolanje in potrdilo, ki ga prejimate danes.

Najprej prva točka:

1. Razširite si obzorja

Živite v svetu, ki se čedalje hitreje razvija in tekom vaše karierne poti boste prisiljeni v vseživljenjsko učenje in nadgrajevanje znanja.

Pred leti, ko sem sam sedel v istih klopih in čakal na svojo fotografijo z dekanom, je bilo za navadnega programerja možno le, da svojo kodo namesti na telefon, laptop ali strežnik. Dandanes, v času vaše diplome, pa lahko že sleherni razvijalec dostopa do odprtih platform in kodo namešča v oblak, avto, VR vmesnike, ure, kmetijske stroje, gospodinjske aparate, glasovne asistente; z izumom kriptovalut pa je celo denar postal programabilen.

Skratka, svet se eksponentno spreminja, države in industrija vlagajo več v digitalno infrastrukturo kot pa v ceste in železnice, s tem pa se število možnosti za specializacijo računalniških znanstvenikov ter inženirjev širi.

Če svojih obzorij ne boste nikoli razširili, morda ne boste nikoli odkrili vašega pravega zanimanja in poslanstva.

Kako boste torej odkrili, kar vam je zares všeč? Spodbujam vas, da svojih glav in misli ne zapolnite s preveč ozkim znanjem in razmišljanjem, ampak da prvih nekaj let vaše kariere pustite v glavah dovolj prostora za vstop novih idej, novega znanja, novih ljudi in njihovih perspektiv.

Udeležujte se raznovrstnih dogodkov, konferenc, srečanj in spoznavajte ljudi in njihove ideje. Že samo v Sloveniji imate zastoj kvartalne *meetupe* za vsak programski jezik ter vsako platformo in veščino. Java, PHP, Golang, iOS, fintech, devops ... Vse to imamo že v Ljubljani.

V tujini je tega stokrat več in vse je na deseto potenco. V San Franciscu, kjer sem tudi za kratek čas živel, je ob 10. uri zvečer na stanfordskem kampusu *meetup* o laserjih in njihovi industrijski uporabi.

Skratka, raziščite svet, razširite svoja obzorja in pustite v glavi dovolj prostora za vstop novih idej.

Druga točka mojega nasveta:

2. Iščite dobre mentorje

Prav tako, kot potrebujete nov prostor za vstop novih idej, je pomembno, da dovolite v vaše življenje vstopiti novim ljudem. Ljudem, ki bodo obogatili vaše znanje in perspektivo.

Z vstopom na trg profesionalnega dela vstopate tudi v neznano. Z vstopom na ta trg pa ste hkrati v prednosti, saj so vam na voljo nešteti *internshipi* v različnih *startupih*, korporacijah in akademskih institucijah.

Internshipi ... oziroma vajeništvo ... so največkrat mentorski programi, kjer boste delali pod okriljem mentorja, ki je najverjetneje tudi sami del mentorskega programa za vodstvene pozicije v istem podjetju.

Profesorji in učitelji na fakulteti so vam dali formalno in širše znanje, mentorji pa vam bodo dali praktično in aplikativno znanje, ki vam lahko služi še leta po opravljenim vajeništvom.

Mentorje si kasneje lahko najdete v bolj izkušenih sodelavcih in vrstnikih. Dober mentor je lahko tudi življenjski sopotnik, saj se bo med vami in mentorjem razvil pristen in podporni medčloveški odnos, kjer se lahko počutite varne in si med seboj zaupate svoje slabosti in napake. Hkrati pa lahko skupaj najdete nauke in modrosti, naučene na podlagi dragocenih napak in neuspehov.

Veliki Usain Bolt je imel štiri trenerje in vrsto podpornega osebja za čisto vsako malenkost v njegovem profesionalnem življenju. Glavni trener, trener za štart, specialist za kondicijo, nutricionist. Tam so bili zato, da so kritizirali in pazili na čisto vsako malenkost različnih aspektov teka. Nato pa je moral sam stopiti na atletsko stezo, vase absorbirati vso kritiko in povratne informacije in doseči rekord.

Če boste našli dobre mentorje, boste tudi sami veliko bolj pripravljeni na vodstvene pozicije, saj boste imeli pred sabo jasno sliko, kaj morate dati ljudem, za katere vam bo zaupana odgovornost.

Tretji del nasveta:

3. Ne zasledujte denarja

Živimo v času, kjer je povpraševanja po računalniških kadrih res v izobilju, na trg pa že kronično ne prihaja dovolj ljudi. Kmalu po začetku vaše kariere boste lahko pričali temu, da je na trgu vedno nekdo ki ponuja 5 % več kot pa služite trenutno.

Ena izmed največjih pasti, ki sem jih opazil pri svojih vrstnikih, je, da so se preveč pehali za denarjem.

Zgodb, kjer so potenciala polni posamezniki izgubili svoj kompas, svoje poslanstvo in svojo strast - in to zamenjali za bolj plačano službo ali bonus. Žal nikoli ne bodo ugotovili, kaj jim je res všeč. Kaj jih žene? Kje je njihova strast?

Denarja bo v prvih petih letih vseeno dovolj za dober življenjski slog. V prihodnosti pa bo denarja v izobilju, če si boste uspeli razširiti obzorje in najti to, kar vam je zares všeč. Takrat bo vse lažje. Saj ko enkrat veste, kaj vam je všeč, bo to v vas prepoznal tudi dober delodajalec ali pa kupec produkta, ki ga boste s strastjo izdelali.

Denar je stranski učinek, ne pa cilj.

V četrti točki vam na srce polagam:

4. Ne bojte neuspeha

Strah pred neuspehom je popolnoma normalen občutek pred vsakim izzivom, ki si ga boste zadali. Nova služba, novo okolje, nova država, nov projekt, nov programski jezik, nova disciplina, nova industrija ... Strah pred neuspehom vam je lahko v prid, tako da izostrite svoje čute in svoj napor usmerite le v produktivne aktivnosti, ki so v okviru vašega izziva.

Nikoli pa ne dovolite, da bi vas strah pred neuspehom odvrnil, da sprejmete nove karijerne izzive ali pa priložnosti za širitev obzorij.

Neuspeh bo prišel in je skoraj garantiran. In tudi ko bo prišel, ne dovolite, da vas odvrne od vaših ciljev. Neuspeh je lahko le nauk ali pa konec poti. Iz vaših neuspehov se lahko, s pomočjo mentorjev, veliko naučite in nadaljujete pot po spremenjeni poti. Poti vam ni treba tudi zaključiti.

Ko boste prvič odpuščeni, si to priznajte, vprašajte šefa, zakaj vas je odpustil in kaj bi lahko v njegovih očeh naredili bolje.

Povratna informacija, ki ste jo tako pridobili, je namreč vredna več kot pa letni bonus, ki vam je pravkar splaval po vodi. Pridobili ste namreč material, s katerim boste lahko pokrili slepo pego v vašem znanju ali sposobnostih – in boste iz celotne situacije izšli modrejši in bolj samozavestni.

Peti nasvet je krajši:

5. Pazite na svoj ego

V roku prvih treh let boste v eni ozki stvari postali najpametnejši ali najsposobnejši v vaši delovni skupini, v vašem podjetju ali v vašem oddelku. V tem obdobju je kritično, da pazite na svoj ego in kako svoje sposobnosti odražate v vašem okolju.

Če boste pazili na svoj ego se ne boste ujeli v past, v katero se ujamejo mnogi. Vsem je najverjetneje znana oznaka *brilliant jerk*.

»He is brilliant, but he's a jerk.«

Umetnost programiranja ni, da stroj prepričaš, da počne pravo stvar. Prava umetnost je v tem, da druge ljudi prepričaš, da stroj počne pravo stvar.

To je ključno za vaš poklic, če boste ostali v računalniški industriji.

Moj zadnji nasvet pa je:

6. Vračajte skupnosti in skrbite za ekosistem

Ko in če se boste odločili, da izkoristite moj nasvet iz prve točke, ki vam svetuje, da si razširite obzorja, boste kmalu opazili, da je okoli vas skupnost in celoten podporni ekosistem, ki temelji na altruizmu, prostovoljstvu in dobri volji le peščice posameznikov.

Samo doma obstajajo nešteti *meetup*-i, facebook skupina Slovenski developerji, facebook skupina Junior developerji, Code Catz, BSlides konferenca za hackerje, DevOps Days za systemske inženirje, Agile Slovenia, Slovenska gamerska konferenca, malo čez mejo imate daleč naokoli najboljšo konferenco za razvijalce – Craft Conf v Budimpešti.

Spodbujam vas, da se udeležite čim več teh dogodkov, najdete na njih nova poznanstva, širite svoja obzorja in mrežo. Hkrati pa vrnite nekaj skupnosti in ekosistemu v zameno.

Ali morda manjka *meetup* o samogenerativnih nevronske mrežah, ki povezuje razvijalce in umetnike? Ali obvladate *deep fakes* tehnologijo? Gotovo to zanima še celo vrsto novinarskih kolegov, ki želijo odkrivati lažne vsebine v času političnih kampanj. Ne odlašajte, organizirajte srečanje ali dogodek, ali pa ponudite organizatorjem svojo pomoč pri organizaciji naslednjega dogodka.

Na podoben način sem tudi sam organiziral prvo srečanje imenovano »Do pasu v blatu« na Fakulteti za računalništvo in informatiko. Danes je to že utrjeno 8-letno sodelovanje fakultete z industrijo, kjer vsak mesec med študijskim letom napolnimo klopi s študenti, akademiki, inženirji iz industrije in radovedneži ter poslušamo zanimive posameznike, ki so v svojih karierah zgradili kaj zanimivega.

Ta dodatek k ekosistemu je odprt tudi vam in vabim vas, da k njemu tudi vi prispevate v novem poglavju vaše kariere.

Če na kratko povzamem:

1. Razširite si obzorja.
2. Poiščite dobre mentorje.
3. Ne zasledujte denarja.
4. Ne se bati neuspeha.
5. Pazite na svoj ego.
6. Vračajte svoji skupnosti.

Nenazadnje pa danes peljite svoje starše ali drage na kavo in se jim iskreno zahvalite za vso podporo, ki ste jo prejeli zadnja leta na poti do vaše diplome ali magisterija.

Spoštovani, želim vam veliko sreče in uspeha na vaši nadaljnji poti. Počaščen sem, da sem vas lahko nagovoril in z vami delil delček svoje modrosti.

Tomaž Kovačič